

OKOLJSKI IZZIVI REKE KRKE

Predstavitev idejne zasnove raziskovalnega projekta
študentov in študentk 2. letnika
Varstva okolja in komunale, VSŠ Novo mesto

Otočec, 4. april 2013

Nina Kotar

Ideja

- * Prva ideja je bila, da s kolesom, preko mostov reke Krke, pregledamo različne okoljske parametre.

Razlogi

- * **Promocija** (poklica – povečana zaposljivost, prepoznavnost šole, ...),
- * **ozaveščanje** ⇨ z lastnim zgledom prispevamo k družbeni odgovornosti,
- * **pridobivanje izkušenj, znanj, veščin,**
- * **druženje, timsko delo,**
- * **rekreacija in stik z naravo,**
- * **mreženje oz. sodelovanje z okolico.**

Namen

- * **Namen našega raziskovalnega projekta je presoja obstoječih razmer z vidika stanja reke Krke.**

Cilji

- * **Prekolesariti od izvira do izliva reke Krke.**
- * **Odvzeti vzorce parametrov reke Krke in njene okolice.**
- * **Izdelati analizo vzorcev in podatkov** - strukturiranje pridobljenih podatkov za ugotavljanje stanja okolja.
- * **Izpostava okoljsko najbolj kritičnih vplivov in obremenjenih pokrajinskih sestavin oz. konfliktov v prostoru.**
- * **Ozavestiti prebivalce in ostale zainteresirane v času izvajanja projekta.**
- * **Pojasniti razloge za stanje okolja in stopnjo obremenjevanja.**

Ključne aktivnosti

- * **Vodenje in koordinacija projekta,**
- * **analiza stanja območja:** zbiranje gradiva/podatkov – meritve na terenu,...
- * **kolesarjenje** (kolo kot transportno sredstvo),
- * **analiza/obdelava podatkov,**
- * **predstavitev rezultatov.**

Predvideni rezultati

- * **Prekolesarjena pot od izvira do izliva reke Krke,**
- * **pravilno opravljene meritve,**
- * **opravljena obdelava podatkov** – strukturiranje podatkov, ugotovljeno stanje okolja, izpostava okoljsko najbolj kritičnih vplivov, pojasnjeni razlogi za stanje okolja,
- * **gradivo zbrano in objavljeno,**
- * **izdelana in izvedena predstavitev projekta,**
- * **ozaveščena okolica,**
- * **prepoznan poklic okoljskega inženirja,**
- * **pridobljene izkušnje, nova znanja, nove veščine,... sodelujočih v projektu.**

Delni rezultati projekta

Kolesarjenje

- * Pot od izvira do izliva, preko mostov reke Krke, je bila prekolesarjena lansko poletje.
- * V dveh delih:
  - * 1. del: od izvira do Novega mesta,
  - * 2. del: od Novega mesta do izliva

Zakonodaja

- * **Pregled zakonskih podlag in dokumentov s področja voda in varstva naravnega okolja:**
  - * Nacionalni program varstva okolja,
  - * Zakon o ohranjanju narave,
  - * Zakon o varstvu okolja,
  - * Nacionalni program upravljanja z vodami,
  - * Zakon o vodah,
  - * Pravilniki, uredbe,
  - * Mednarodni dokumenti,
  - * Evropski predpisi,
  - * Natura 2000.

Geografske značilnosti reke Krke

- * Reka Krka je ena najzanimivejših slovenskih kraških rek.
- * 94 km toka – najdaljša povsem slovenska reka
- * Edina reka v Sloveniji, ki v strugi ustvarja lehnjakove pragove.
- * Za Dolenjsko predstavlja osrednjo rečno žilo z veliko estetsko in krajinsko vrednostjo.

Geološke značilnosti

- * **Porečje Krke je sestavljeno iz karbonatnih kamnin kredne in jurske starosti (80 %)- zaradi intenzivne tektonike močno razpokane in prepustne.**

Relief

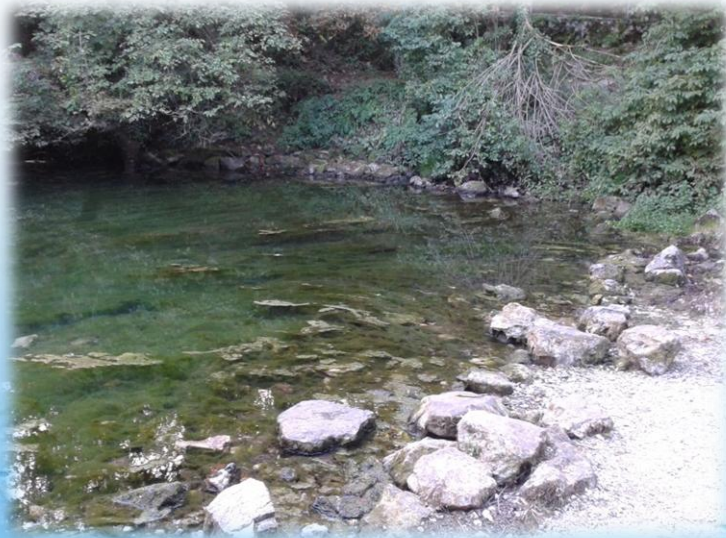
- * Porečje Krke zaznamuje pokrajinska pestrost, izrazita reliefna razgibanost in prehodnost.
- * Prepleta se več pokrajinskih tipov in značilnosti; kraški in normalni relief, dinarsko-kraški in panonske značilnosti, dinarska in alpska slemenitev, globoki (visoki) in plitvi (nizki) kras.

Klimatogeografske značilnosti

- * Na klimatske značilnosti porečja Krke vpliva raztegnjena oblika v smeri Z – V, odprtost proti vzhodu in višinska slojevitost.
- * Padavine:
  - * povprečje 1350 mm
- * Temperature:
  - * povprečje na zahodu porečja 8 °C
  - * povprečje na vzhodu porečja 10 °C

Hidrogeografske značilnosti

Izvir reke Krke
kraški izvir Pod jamo

Izliv v reko Savo
pri Čatežu

- * **Zgornji tok: od izvira do Soteske**
- * **Spodnji tok: pod Sotesko do izliva v Savo**
- * **Pri Marinči vasi se zaradi nasičenosti vod z raztopljenim apnencem v vodi začnejo pojavljati znameniti lehnjakovi pragovi in pregrade.**
- * **Porečje: meri približno 2200 km²**
- * **Največji pritok: Temenica oz. Prečna**
- * **Rečni režim: pluvionivalni režim zmerne kraško mediteranske variante** (najvišji pretok v aprilu, sekundarni višek v novembru, poletni minimum)
- * **Pretok: srednji letni pretok je v povprečju 57 m³/s**

- * **Značilnost visokih vod ob Krki: več kot 5000 ha redno poplavljenega sveta (največje takšno območje v državi)**
- * **Do razlivanja reke Krke pride zaradi zaježitve ob sotočju z reko Savo, ki zaradi svojega močnejšega pretoka zapre odtok reke Krke ta pa se razliva po Krškem polju.**

Samočistilne sposobnosti in stanje

- * **Samočistilne sposobnosti Krke se spreminjajo glede na letne čas in strmec.**
  - * **Najslabše: poleti – ko je najnižji pretok**
- * **Na večjo samočistilno sposobnost reke v zgornjem toku vplivajo lehnjakovi pragovi (obogatitev s kisikom) in večji strmec.**
- * **V srednjem in spodnjem toku močno vpliva nižji strmec in visoka koncentracija industrije in prebivalstva ob reki.**

- * **Reka Krka s svojo samočistilno sposobnostjo vseeno ne mora v celoti nevtralizirati onesnaženosti.**
- * **V novejšem času stalnega monitoringa za stanje kakovosti reke Krke ni.**
- * **S svojim raziskovanjem želimo odkriti obremenjevanje reke Krke...**

Monitoring

- * **Pokaže dejansko stanje = ocena kakovosti okolja.**
- * **Razlog:** obremenitve so začele presegati samočistilne sposobnosti reke.
- * **Namen:** = podlaga za nadaljnje ukrepanje
- * **Faktorji:** urejenost kanalizacije, način življenja, industrija, kmetijske dejavnosti, odtoki iz prometnih površin,...
- * **ARSO:**
  - * 2 merilni mesti za oceno kemijskega stanja (Otočec, Krška vas)
  - * 1 merilno mesto za oceno ekološkega stanja (Otočec)
  - * območje kopalnih voda: vklj. 2 kopališči (Žužemberk, Straža)

- * **Predpostavljamo, da reko Krko najbolj obremenjujejo:**
  - * **odpadne vode iz industrije,**
  - * **komunalne odpadne vode,**
  - * **kmetijstvo.**

- * **To bomo skušali preveriti z meritvami na terenu.**

Meritve

- * **Določitev merilnih točk – lokacije** (pred/po predvidenih največjih obremenjevalcih, na kopališčih,...)
- * **! pravilno vzorčenje**
- * **Meritve vode:**
  - * kemijske analize
  - * mikrobiološke analize
  - * terenske meritve
- * ⇨ **Izpostava okoljsko najbolj kritičnih vplivov in obremenjenih pokrajinskih sestavin oz. konfliktov v prostoru.**
- * ⇨ **Pojasniti razloge za stanje okolja in stopnjo obremenjevanja.**

Terminski plan izvedbe

- * Projekt bomo predvidoma zaključili jeseni, ko bomo predstavili rezultate.
- * Ob projektu bodo na določene teme, vezane na projekt, nastale tudi diplomske naloge.

ZAKLJUČEK

- * **Dejstvo: reka Krka je zelo izpostavljena negativnim človekovim vplivom.**
- * **Ker vodni viri niso neomejeni, moramo z njimi ravnati skrbno, celovito in trajnostno.**
- * **S svojim znanjem, izkušnjami in zgledom želimo dati vrednotam reke Krke in pomenu njenega ohranjanja za ožjo in širšo okolico, višji pomen.**

»Voda ni kot ostali tržni proizvodi, temveč je dediščina, ki jo je tako potrebno tudi varovati, braniti in obravnavati.«

(Directive 2000/60/EC, Preambula (1))

**SODELUJEM
VARUJEM
SPREMLJAM
VARČUJEM
ZMANJŠUJEM
NE ONESNAŽUJEM**

= upravljanje z vodami naloga vseh!